

# Kako odabrati pravi oblik štednje

Oktober 2011.

Banke uvode sve više raznovrsnosti u svoju ponudu. Sada pored klasičnih oblika neoročene i oročene štednje postoji čitav niz kombinovanih oblika i specijalnih ponuda. Kako postoje teškoće u razumevanju nekih osnovnijih bankarskih termina i proizvoda, možete zamisliti kakvu zabunu mogu izazvati specifične vrste proizvoda i usluga.

Od strane Narodne banke Srbije predloženo je poslovnim bankama da ne podižu kamatne stope na štednju u promotivnom periodu do nerealnih nivoa. Na osnovu toga je kamatna stopa, kao do sada osnovni parametar za prepoznavanje najpovoljnijeg proizvoda banke, prebačena u drugi plan. Umesto borbe oko toga ko će imati najpovoljniju kamatnu stopu, banke su se više bazirale na uvođenju specifičnosti i dodatnih pogodnosti prilikom korišćenja njihove usluge. Kao primer možemo navesti kombinovani oblik štednje, koji kombinuje oročenu i neoročenu štednju na taj način da građani i nakon oročenja novčanih sredstava mogu raspolagati određenim delom položenog depozita. Isto tako, može se navesti i korišćenje kartica sa beskamatnim periodom, kao i tekućih računa ili dozvoljenog minusa bez dodatne naknade.

Raznovrsnost u celokupnoj ponudi štednje građanima daje više mogućnosti za ulaganje novca ali im takođe i otežava donošenje odluke. **Najčešće se javlja pitanje “Kako da znam koji je oblik štednje za mene najpovoljniji?”.**

Kao i uvek najbitnije je uporediti više opcija – i što se tiče oblika proizvoda u okviru jedne banke, ali i ponude više banaka za isti oblik proizvoda.

Za početak bismo razjasnili neke osnovne karakteristike pojedinih oblika štednje.

Prvo bi se trebalo dati objašnjenje za razliku između oročene i neoročene štednje.

**Neoročena štednja**, odnosno **štednja po viđenju** ili skraćeno nazvana **a vista štednja** predstavlja oblik štednje po kojoj su novčana položena novčana sredstva na ime ove štednje uvek na raspolaganju štediši. To znači da se sredstva mogu podići u bilo kom trenutku u zavisnosti od potreba klijenta. Bitno je naglasiti da se novac podiže bez ikakve dodatne naknade i zaračunava se kamatna stopa koja je prethodno ugovorena i koja važi za štednju po viđenju u odabranoj valuti. Kako bi se sagledala povoljnost ove vrste štednje treba se naglasiti da je kamatna stopa na štednju po viđenju uvek niža od kamatnih stopa na oročenu štednju. Ova vrsta štednje je pogodna za građane koji ne žele imati ograničenja u raspolaganju novcem koji su položili na ime štednje.

Sa druge strane oročena štednja predstavlja oblik štednje kod koje se novčana sredstva oročavaju na neki od definisanih perioda u rasponu od 1 do 36 meseci. Prilikom ugovaranja štednje potrebno je odabrati period na koji će se oročiti sredstva. Na osnovu toga sredstva se mogu podići nakon isteka odabranog perioda, naravno sa pripisom kamate. Kamatne stope se razlikuju u zavisnosti od broja meseci na koji se novac oročava i najčešći je slučaj da visina kamate prati dužinu perioda oročenja. Ukoliko se želi podići novac pre isteka ugovorenog roka, obračunaće se kamata po viđenju za datu valutu. Po osnovu toga što su ovim oblikom štednje sredstva zadržana

u banci na određeni rok, sa druge strane postoji pogodnost u smislu više kamante stope u odnosu na druge oblike štednje. Ova vrsta štednje se preporučuje građanima koji žele ostvariti veću zaradu na osnovu položenog novca ali su spremni ostaviti novac da određeni period stoji u banci.

Pored objašnjenih postoji sve veći broj specifičnih oblika štednje koji kombinuju prednosti klasičnih. Najprepoznatljivije su:

**Stepenasta, postepena, rastuća, progresivna štednja** predstavlja oblik štednje kod koje postepeno raste kamatna stopa nakon isteka određenih intervala vremena. Tako da korisnik nakon isteka svakog definisanog perioda dobija povoljniju kamatnu stopu. Prihodom od kamate može se slobodno raspolagati, a novac i dalje ostaje oročen, svaki put po većoj kamatnoj stopi. Pored ugovaranja perioda oročenja ugovara se i dinamika isplate kamate. Kamatne stope kod ovog oblika štednje su uglavnom nešto niže od klasične oročene štednje.

**Rentna štednja** predstavlja oblik štednje koji podseća na klasičnu “kiriju” koja se plaća za rentiranje nekretnine. U ovom slučaju se za položen novac korisniku isplaćuje mesečna renta. Mada, kamata se može isplaćivati mesečno ili kvartalno. S rastom iznosa koji se štedi i roka oročenja, raste i kamatna stopa. Zbog fleksibilnosti isplate sredstava ovu štednju karakteriše nešto niža kamatna stopa u odnosu na klasičnu. Ukoliko se depozit želi povući pre isteka oročenja, u nekim bankama se plaćaju penali u vidu naknade, klijent treba da vrati mesečne uplate, a zarada se svodi na kamatu kao u štednji po viđenju.

**Štednja unapred** je sve popularniji oblik štednje koji omogućava isplatu celokupne zarade od depozita odmah po polaganju novca, odnosno unapred. Nakon isteka roka dakle, ne dobija se zarada po ovoj štednji. Predstavlja jedan oblik oročene štednje. Zbog isplate zarade unapred kamatne stope su nešto niže u odnosu na klasičnu oročenu štednju.

Kao zaključak možemo izvesti da bi bilo najpraktičnije odrediti primer sume koja će se položiti kao depozit i primeniti je u nekoliko oblika štednje kako bi se stekao utisak koji oblik je najpovoljniji. Takođe bitno je odlučiti se da li se sredstva žele držati u banci ili se želi raspolagati njima. I naravno da li se želi zarada od štednje odmah, u periodičnim isplatama ili na kraju perioda oročenja.